

HELSINGIN
ORTODOKSINEN
SEURAKUNTA

TOIMINNAN JA TALOUDEN
SUUNNITELMA 2022 – 2024

1. Johdanto.....	2
1.1. Yleiskatsaus.....	2
2. Seurakuntatyö.....	2
2.1. Jumalanpalvelustyö	3
2.2. Diakoniatyö	6
2.3. Kasvatustyö.....	6
2.4. Vapaaehtoistoiminta.....	6
2.5. Monikulttuurinen seurakuntatyö	7
3. Seurakunnan taloustilanne	7
3.1. Tuotot.....	8
3.2. Kulut.....	9
3.3. Rahoitus	10
3.4. Yleisiä toimenpide-ehdotuksia	10
4. Hallinto ja tukitoimet	11
4.1. Viestintä	11
4.2. Kiinteistötoimi.....	11
4.3. Kaunisniemi.....	12
4.4. Arkistointi ja kirjastotoimi	12
5. TTS-suunnittelun keskeiset huomioonotettavat asiat	12
Liitteet	13

1. Johdanto

1.1. Yleiskatsaus

Kirkon vuonna 2020 hyväksymän tavoite- ja toimintasuunnitelman tulee heijastua kaikessa seurakunnan toiminnassa ja päätöksenteossa. Kirkolliskokous päätti:

Suomen ortodoksinen kirkko on ylösnousseen Kristuksen kirkko. Sen tehtävänä on julistaa ilosanomaa Kristuksesta, johdattaa pelastukseen ja kutsua kantamaan vastuuta koko luomakunnasta.

Visio: Kutsuva, kasvava ja kukoistava Kristuksen kirkko.

Arvot: Lähimmäisenrakkaus, avoimuus, vastuullisuus

Valtuuston 2021 hyväksymä pyhäkkökeskeisen toimintamalli toteutetaan koko seurakunnan alueella. Tämä malli mahdollistaa myös kirkolliskokouksen vuonna 2020 päättämän osallistuvan budjetoinnin pilotoinnin. Toiminta-alueiden ja työalojen keskinäistä työnjakoa kehitetään.

Seurakunnan kiinteistöjen hoitamiseen tehtävät ratkaisut vaikuttavat seurakunnan talouteen. Päätöksiä tehdessä arvioidaan niiden vaikutusta mm. seurakunnan perustetehtävän toteuttamiseen ja henkiöstöön.

Toiminnan pääpaino on edelleen monipuolisen jumalanpalveluselämän ylläpitäminen sekä kasvatus- ja diakoniatyön toteuttaminen seurakuntalaisia palvellen.

2. Seurakuntatyö

Kirkolliskokouksen hyväksymä tavoite- ja toimintasuunnitelma vuosille 2021-2025

”Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää. Ilman minua te ette saa aikaan mitään” (Joh. 15:5)

MISSIO:

Suomen ortodoksinen kirkkoon ylösnousseen Kristuksen kirkko. Sen tehtävänä on julistaa ilosanomaa Kristuksesta, johdattaa pelastukseen ja kutsua kantamaan vastuuta koko luomakunnasta.

VISIO:

Kutsuva, kasvava ja kukoistava Kristuksen kirkko.

ARVOT:

Lähimmäisenrakkaus, avoimuus ja vastuullisuus.

KUTSUVA KIRKKO

”Palvelkaa toisianne rakkaudessa” (Gal. 5:13)

1. Turvataan korkeatasoinen jumalanpalveluselämä kaikissa seurakunnissa.

2. Vahvistetaan piispojen ja pappien tehtävää opettajina ja hengellisinä ohjaajina ihmisten Jumalasuhteen ja Kristukseen sitoutumisen lujittamiseksi.
3. Lisätään etsivää diakoniatyötä ja laaditaan ohjelma seurakuntaan liittyvien sitouttamiseksi aktiiviseen toimintaan.
4. Lisätään luottamushenkilöiden, seurakunnan työntekijöiden ja seurakuntalaisten vuorovaikutusta yhteisten tavoitteiden kirkastamiseksi ja saavuttamiseksi.

KUKOISTAVA KIRKKO

”Olkaa toivossa iloiset, ahdistuksessa kärsivälliset, rukouksessa kestävä” (Room. 12:12)

1. Luodaan yhteiset toimintamallit kirkon koko henkilöstön hyvinvoinnin, avoimen kuulemisen ja vaikutusmahdollisuuksien sekä jatkuvan oppimisen edistämiseksi.
2. Huolehditään kirkon kulttuuriperinnöstä ja elävästä traditiosta.
3. Toimitaan esimerkkinä ympäristönsuojelussa ja kestävänsä kehityksen edistämiseksi.
4. Edistetään määrätietoisesti hallinnon rakenteellista muutosta kirkon toiminnan ja talouden pitkäjänteiseksi turvaamiseksi. Edistetään kanonisen ja maallisen oikeuden yhteensovittamista.

Kutsuva ja kukoistava kirkko on kasvava kirkko, joka toimii ekumeenisesti ympäröivässä yhteiskunnassa.

”Vain tämän voin sanoa: jättäen mielestäni sen, mikä on takapäin, ponnistelen sitä kohti, mikä on edessä” (Fil. 3:13)

2.1. Jumalanpalvelustyö

Seurakunnan suunnittelukauden päätavoitteet huomioiden kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman marraskuussa 2020 asettamat tavoitteet:

1. Olemassa olevia toiminnan resursseja suunnataan huomioiden muuttuva toimintaympäristö ja verkostoitunut toimintatapa ja kestävänsä kehityksen edistäminen.
2. Toimintojen monipuolistamisessa hyödynnetään vapaaehtoisten osaamista ja panosta.
3. Talouden ja toiminnan tasapainoinen kehittäminen ja hallinnon keventäminen, jolloin resurssit kohdentuvat paremmin seurakunnan perustehtävän hoitamiseen ja seurakuntalaisten palvelemiseen.

Seurakunnan perustehtävänä on seurakuntatyö, johon kuuluu jumalanpalveluselämä ja pastoraalinen työ (monikulttuurinen työ mukaan lukien), diakonia, kasvatus ja vapaaehtoistoiminta. Alueelliset pyhäköt, jota muut seurakunnan tarjoamat toiminnot tukevat eri alueille soveltuvimmalla tavalla. Lopen Kaunisniemen leirikeskus palvelee erityisesti seurakunnan kasvatustoimea.

Seurakunnan neljästä toiminta-alueesta vastaavat esimiestehtävässä toimivat papit.

He johtavat seurakuntatyöhön kuuluvaa jumalanpalveluselämää ja pastoraalista työtä sekä kasvatus- ja diakoniatyötä yhteistyössä palvelulinjojen kanssa. Kasvatus- ja diakonitoimista vastaavat niiden omat esimiehet työntekijätiimeineen.

Kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman mukaisesti seurakunnan jäseniä kutsutaan aktiivisesti kirkon elämään. Kirkkoon kuulumisen merkitystä tuodaan monipuolisesti esille vahvistamaan seurakuntalaisten ortodoksista identiteettiä. Tietoa seurakunnan palveluista ja toiminnoista välitetään seurakuntalaisille eri kanavien kautta. Kirkkoon kohdistuvaan kiinnostukseen vastataan nykyisiä toimintamuotoja lisäämällä ja vahvistamalla sekä kehittämällä uusia toimintamuotoja.

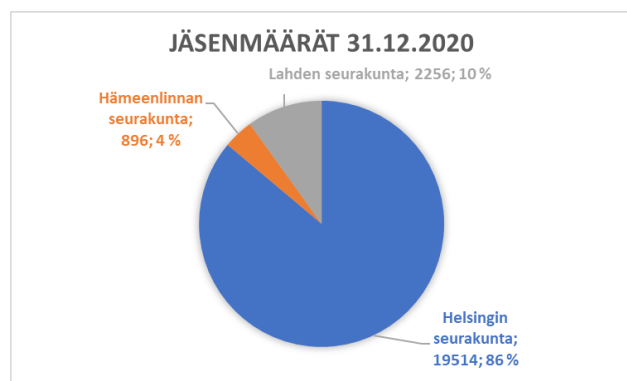
Väestönkehityksessä ja seurakunnan jäsenmäärissä tapahtuvat muutokset ja niiden myötä uudet keskittymät huomioidaan seurakunnan palvelujen kehittämisessä ja niiden kohdentamisessa.

Taustayhdistysten rooli seurakuntatyön tukena tulee kasvamaan entisestään tulevaisuudessa. Yhdistysten kautta mahdollistuu varainkeruu ja ne tarjoavat luontevan väylän kirkollisen toiminnan tukemiseen. Erilaisten tukiyhdistysten rooleja ja mahdollisuuksia tukea toimintaa selvitetään pyhäkkökohtaisesti. Tämä edellyttää vapaaehtoistoiminnan vahvistamista ja kehittämistä sekä eri toimijoiden tehtävien ja roolien kirkastamista.

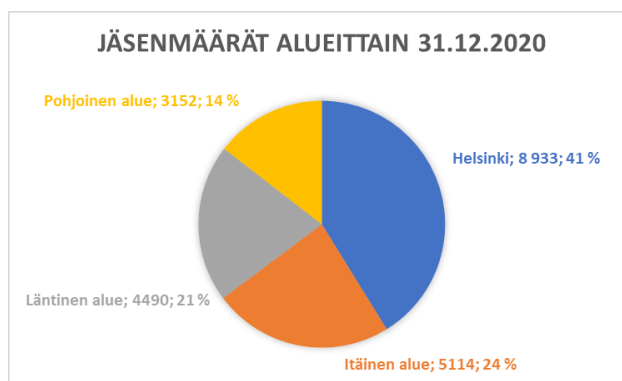
Seurakunta kiinnittää TTS- kaudella edelleen huomiota esteellisyysvähentämiseen ja saavutettavuuteen.

Seurakunnan toiminta-alueet ovat Helsinki, läntinen, itäinen sekä pohjoinen toiminta-alue. Tulevan TTS-kauden keskeinen tavoite on pyhäkkökeskeisen toimintatavan juurruttaminen ja toiminnan kehittäminen tätä kautta.

Kuva 1.

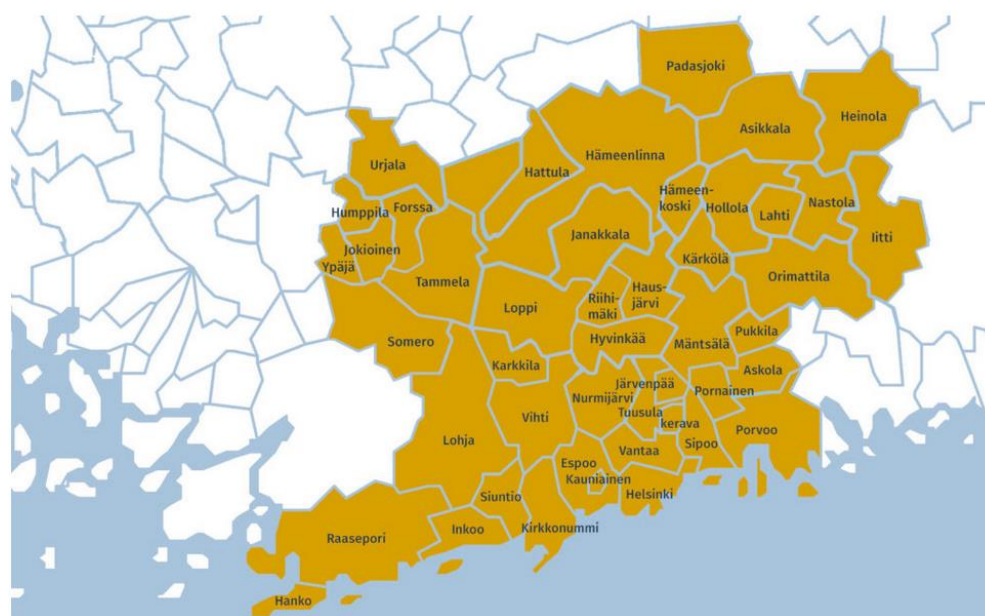

Kuva 2.

Kuva 1. Helsingin, Lahden ja Hämeenlinnan seurakuntien jäsenmäärät 31.12.2020.

Kuva 2. Toiminta-alueiden jäsenmäärät 31.12.2020.

Kuva 3. Kartta seurakunnan alueesta (liitteenä toiminta-alueet jaettuna)

Toimintaympäristön muutokset

Palvelusten siirtyminen verkon kautta seurattavaksi on tullut jäädäkseen yhtenä lisävaihtoehtona perinteisen jumalanpalvelukseen osallistumisen rinnalle. Verkkoympäristö haastaa seurakuntaa ja kaikkia sen toimijoita mukauttamaan toimintaa uuteen ympäristöön.

Verkkoympäristöön kehitetään monipuolista toimintaa seurakunnan perustehtävän toteuttamiseen myös siellä soveltuvien tavoin. Seurakunnan perustehtävän näkökulmasta verkkoympäristö on perinteisen fyysisen toimintaympäristön rinnalla oleva uusi toimintaympäristö, ei fyysisen toimintaympäristön korvaaja.

Koronapandemian aikana verkkoympäristö on tarjonnut yhden mahdollisuuden osallistua seurakunnan jumalanpalveluselämään ja muuhun toimintaan. Seurakunnan keskeinen tehtävä ja painopiste seurakuntatyössä on siirtyminen pandemian jälkeiseen aikaan ja ennen kaikkea takaisin fyysisessä toimintaympäristössä tehtävään työhön. Seurakuntalaisia kutsutaan aktiivisesti kirkon elämään, niin jumalanpalveluksiin kuin erilaiseen muuhun kokoavaan toimintaan. Heille tarjotaan mahdollisuus tulla mukaan seurakunnan elämään ja sen eri toimintoihin niin osallistujina kuin vapaaehtoisina toimijoina eri tehtävissä. Pandemian tuomat rajoitukset puretaan yhteiskunnassa ja myös kirkossa asteittain, mikä tarjoaa aikaa ja tilaa toiminnan kehittämiseen pandemian jälkeiseen aikaan. Seurakunnassa on valmius tarkastella kriittisesti vanhoja toimintamuotoja sekä kehittää olemassaolevia ja luoda uutta.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2022 – 2024

Pyhäkköyhteisöistä rakennetaan matalan kynnyksen eläviä yhteisöjä, joissa on positiivinen ilmapiiri ja yhdessä tekemisen mahdollisuus. Kussakin pyhäkössä on pyhäkkötiimi tai jokin muu tapa olla vuorovaikutuksessa paikallisten seurakuntalaisten kanssa, joka yhdessä papin ja kanttorin kanssa suunnittelee ja toteuttaa seurakunnan työtä. Jatkossa seurakunnan keskus tulee olemaan kunkin alueen oma kirkko, jonka profilia korotetaan ja joka tuodaan ympäröivän yhteiskunnan keskiöön näkyväksi toimijaksi.

Kirkon perustyö toteutuu toimintakaudella ensisijaisesti kirkkovuoden jumalanpalveluselämän toteuttamisella sekä jalkautumisella seurakuntalaisten pariin ja toimittamalla palveluksia myös muissa kuin seurakunnan omissa tiloissa sellaisina aikoina, jolloin niihin on helppoa osallistua. Kirkon on oltava avoinna ja helposti lähestyttävissä sekä fyysisesti että virtuaalisesti. Tulevalla kolmivuotiskaudella myös jumalanpalvelusten striimausta kehitetään siten, että siitä voisi tulla vakiintunut osa seurakuntatyötä. Opetus on kirkon toiminnan kulmakivi myös tulevaisuudessa. Näin ollen digitaalisten medioiden ja välineiden (striimaukset, podcastit, sosiaalinen media jne.) avulla seurakuntalaisia tavoitetaan myös jumalanpalveluselämän ulkopuolella. Verkkotyökalujen käyttöä laajennetaan soveltuvin osin sielunhoidollisessa työssä hyödyntäen esimerkiksi seurakunnan diakoniatyössä saatuja kokemuksia ja osaamista.

Jatkuvasti muuttuva ja maallistuva yhteiskunta ja siinä toimiminen vaatii seurakunnalta jatkuvaa kykyä tarkkailla omaa viestiään ja valmiutta muuttaa – ei viestin sisältöä vaan – tapaa miten tuota viestiä välitetään seurakuntalaisille. Seurakunnan valmiutta osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun kehitetään. Perinteisten ortodoksiakerhojen ja raamattupiirien rinnalle luodaan uusia kohtaamispaikkoja laajemman yleisön kanssa. Tässä esimerkiksi erilaiset digitaaliset kanavat ja siellä julkaistu materiaali korostuu.

Jumalanpalvelus on kirkon uskon ja sen ilmaisemisen ydin. Tästä näkökulmasta se on tärkein ortodoksisen kulttuurin esiintuoja ja ilmentymä. Yhtenä keskeisenä osana jumalanpalveluksia on korkeatasoinen kirkkomusiikki, jonka toteuttamisesta huolehditaan.

2.2. Diakoniatyö

Diakoniatyön painopisteet ovat hengellisessä, henkisessä ja aineellisessa auttamisessa.

Seurakunnan laajentumisen myötä alueellista työtä kehitetään yhteistyössä seurakunnan muiden toimijoiden kanssa. Diakonialla on jatkossa yhtenäiset toiminnalliset käytännöt koko seurakunnan alueella. Tämä edellyttää samalla diakonian roolin selkeyttämistä ja täsmentämistä alueellisen yhteistoiminnan osalta, liikkumista laajemmalla toiminta-alueella sekä sähköisten verkko- ja digijärjestelmien hyödyntämistä toiminnan tukena.

Diakonialta edellytetään erityistä joustavuutta ja kykyä vastata nopeasti yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin. Yhteistyötä sekä verkostotoimintaa sosiaaligentän, terveydenhuollon, ekumeenisten tahojen ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä vahvistetaan ja lisätään erityisesti pohjoisella alueella.

Yhteiskunnan sekä seurakunnan toimintakulttuurin muutokset edellyttävät työntekijöiden osaamisen ylläpitoa ja lisäkouluttamista.

2.3. Kasvatustyö

Kasvatustyön tehtävät ja tavoitteet

Kasvatustyön tehtävänä on toteuttaa ja tukea seurakunnan kasvatus- ja opetustoimintaa kirkon tavoite- ja toimintaohjelman mukaisesti. Kasvatus tukee seurakuntalaisten kristillistä kasvua ortodoksisen teologian mukaisesti. Kasvatustyö tavoittaa kaiken ikäiset: lapset, perheet, koululaiset ja nuoret, nuoret aikuiset ja aikuiset ja tarjoaa kullekin soveltuvaa toimintaa sitä heidän kanssaan yhdessä kehittäen. Kristinoppilaiden toteutuksessa noudatetaan kirkon vuonna 2020 julkaisemaa kristinoppikoulun opetussuunnitelmaa. Kasvatustyössä on tärkeintä kohdata seurakuntalaisia henkilökohtaisesti ja osallistaa heitä. Lasten ja nuorten kohtaamiset leireillä ja kerhoissa luovat pohjaa henkiselle kasvulle, kirkon jäsenyydelle yhteisöllisyydelle.

Kasvatustyö on osa pyhäkkökeskeistä toimintatapaa, jota vahvistetaan seurakuntalaisten, seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden yhteistyöllä koko seurakunnan alueella. Verkkopohjaiset ratkaisut mahdollistavat kasvatuksen entistä monipuolisemman tavoitettavuuden ja läsnäolon eri kohde-ryhmien elämässä. Verkon kautta toteutettu toiminta tavoittaa seurakuntalaiset asuinpaikasta riippumatta. Verkkopohjaisia sovelluksia käytetään esimerkiksi opetuksen, kerhotoiminnan ja leiritoiminnan tukena.

Kasvatustyö ei tee päällekkäisiä tehtäviä kirkon tarjoamien palveluiden kanssa, vaan käyttää niitä hyväksi. Kirkon keskusrahastomaksuun sisältyvät uskonnonopetukseen ja vapaaehtoistyön koordinointiin liittyvät palvelut otetaan välittömästi käyttöön joko karsimalla omat päällekkäiset palvelut tai tuottamalla palvelut kirkon rahoittamana.

2.4. Vapaaehtoistoiminta

Monet seurakunnan toiminnat ovat voimakkaasti riippuvaisia vapaaehtoisten työpanoksesta. Tämän vuoksi vapaaehtoistoiminnan jatkuva kehittäminen ja siihen panostaminen on seurakunnan toimintojen kannalta erityisen tärkeää. Vapaaehtoistoiminta tarjoaa matalan kynnyksen tavan osallistua oman seurakunnan toimintaan ja sen toimintojen kehittämiseen.

Helsingin ortodoksisen seurakunnan vapaaehtoistoiminta perustuu toimintaympäristön jatkuvaa luotaukseen, hyvään etukäteissuunnitteluun, aktiiviseen toteutukseen, toiminnan jatkuvaan arviointiin sekä kehittämistyöhön. Vapaaehtoisuutta kehitetään voimakkaasti julkisella ja kolmannella sektorilla, tämä edellyttää myös seurakunnalta vapaaehtoistoimintaa tukevan kulttuurin ja johtamisen kehittämistä.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2022–2024

Toiminnot jatkuvat vapaaehtoistoiminnan prosessimallin mukaisesti: vapaaehtoisille tarjotaan tukea, ohjausta, koulutusta ja virkistystä. Vapaaehtoistoiminnan kautta tarjotaan seurakuntalaisille mielekäs väylä osallisuuteen ja seurakuntayhteyteen.

- Pyhäkkökeskeistä vapaaehtoistoimintaa vahvistetaan ja tuetaan.
- Uusia toimintamuotoja kehitetään tarpeen mukaan ottaen huomioon rakennemuutoksen tuomat uudistustarpeet.
- Vapaaehtoistoinnassa hyödynnetään verkkopohjaista koulutus-alustaa, jota voidaan käyttää mm. perehdytyksen, koulutuksen ja ohjauksen tukena.
- Verkkovapaaehtoisuuden muotoja kehitetään.
- Vapaaehtoistoimintaan liittyvää henkilöstön koulutusta ja erilaisten vapaaehtois- ja seurakuntatoimintaa tukevien yhteistyömuotojen kehittämistä vahvistetaan.

2.5. Monikulttuurinen seurakuntatyö

Toiminta-alueen toimintaympäristön muutokset

Monikulttuurinen seurakuntatyö käsittää nimensä mukaisesti monia kulttuureita ja kieliä, joista venäjänkieliset ovat suurin ryhmä. Muun kuin suomenkielisten suhteellinen osuus seurakunnan väestöstä on hitaassa kasvussa. Lisäksi seurakunnan yhteydessä toimineet eri kieliset ja kulttuuriset ryhmät ovat aktivoituneet myös omatoimisesti ja itsenäisesti, jolloin emme enää tavoita eri ryhmiä yksin jumalanpalvelusten ja opetuksen kautta, vaan myös muut kanavat korostuvat.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2022 – 2024

Monikulttuurisen työn tavoite on sen integroituminen seurakuntaan. Yhtenä välineenä seurakuntalaisten integroimiseksi tullaan käyttämään eri kieliryhmien jumalanpalvelusten striimausta.

Venäjänkielisen kasvatuksen, erityisesti papiston toteuttaman aikuiskasvatuksen, tarve on niin ikään huomattava. Venäjänkielisessä työssä haasteena on venäläinen ortodoksisen perinteen ja uuden 2000-luvun taitteen molemmin puolin saapuneen venäläisen kirkollisen kulttuurin yhteensovittaminen. Seurakunnan venäjänkielisen työn tulee ottaa tämä huomioon toiminnassaan ja resurssien käytössä. Yhteistyötä kirkon venäjänkielisen viestinnän kanssa tiivistetään ja pyhäkön sähköistä viestintää lisätään.

3. Seurakunnan taloustilanne

Seurakunnan likviditeettitilanne on ollut vakaa. Kaunisniemen uudisrakennus ja Unioninkadun julkisivuremontti rahoitettiin osittain seurakunnan kassasta, jolloin kassavarat pienenevät 1,8 miljoonaan euroon vuonna 2016, mutta vuoden 2020 lopussa olivat parantuneet lähes viiteen miljoonaan euroon. Vuonna 2020 Covid19 -kriisin myötä lisäbudjettitarpeita jouduttiin osittain rahoittamaan seurakunnan kassavaroista.

Näköpiirissä on TTS-kauden aikana lähes 4 miljoonan euron suuruinen (26,4 miljoonaa euron sisältäen Unioninkatu-Liisankatu peruskorjauksen) korjausrakentamisen ja rakennuksiin kohdistuvien investointien tarve. Talouden tasapainottaminen kiinteistötoimen kuluja vähentämällä ei kuitenkaan ole kestävä tapa korjausvelan kasvaessa entisestään. Tämän vuoksi seurakunnan on TTS-kauden aikana löydettävä keinoja talouden terveystämiseksi. Osana tätä on mm. kartoitettava mahdollisuuksia luopua joistakin kiinteistöistä, kuitenkin siten, että pyhäkköyhteisöillä olisi asianmukaiset kokoontumispaikat. Lisäksi selvitetään henkilöstökustannuksia, esimerkiksi tulevien eläköitymisten myötä tarkastellaan tehtäväkokonaisuuksia ja seurakunnan tarpeita.

Lainaa nostettiin lokakuussa 2016 2 miljoonaa euroa ja laina-aika on 10 vuotta, joten lyhennykset kuluneen rasittavat seurakunnan taloutta vielä seuraavat 5 vuotta. Lahden seurakunnassa lainaa on vielä 2020 tilinpäätöksen mukaan lähes 0,5 miljoonaa euroa.

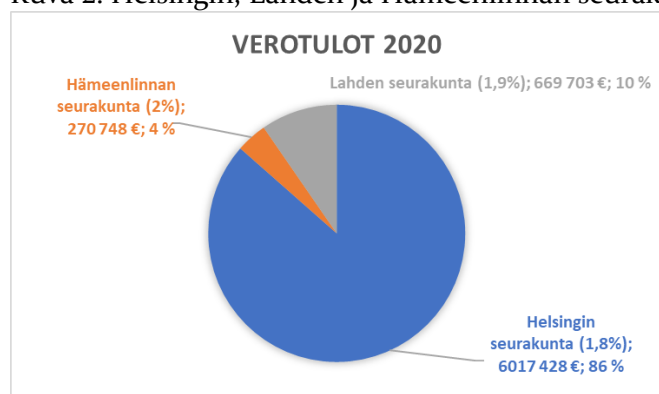
Pidemmällä ajanjaksolla, kuin kolmivuotista TTS-kautta 2022 – 2024, talousluvut kuitenkin näyttävät, että seurakunnan toiminnan laajuuden jatkuessa ennallaan sekä korjausvelallisten lukuisten kiinteistöjen korjaus- ja ylläpitojen kulujen vuoksi, taloustilanne heikkenisi huomattavaa vauhtia ja ilman suuria lainoja eivät tarvittavat korjaukset ja investoinnit ole mahdollisia. Kuluja tulisi jo hyvissä ajoin leikata siten, että kassasta olisi paremmat mahdollisuudet rahoittaa säilytettävien kiinteistöjen korjauksia sekä tarvittavia investointeja.

3.1. Tuotot

Kirkollisverot muodostavat Helsingin seurakunnan tuotoista suurimman osan, yhteensä lähes 7 miljoonaa euroa vuonna 2020. Yhdistymisen myötä kolmen seurakunnan veroprosentit yhtenäistettiin vuoden 2021 alusta, Hämeenlinnan (2%) ja Lahden (1,9%) veroprosentit laskettiin Helsingin tasolle 1,8%, jolla on vaikutuksia verotuloihin. Helsingin veroprosentti on noussut vuonna 2016. Toinen suuri tuototvirta syntyy vuokratuotoista. Lisäksi seurakunnalla on sijoitusvarallisuutta rahastossa, joka tuottaa. Muilla tuottoryhmillä on melko marginaalinen merkitys seurakunnan tulovirrassa. Tulevaisuuden kannalta seurakunnassa kannattaa kartoittaa uusia varainhankinnan keinoja taloudellisen tilanteen turvaamiseksi, esimerkiksi Uspenskin turistityön kehittämisellä.

Uspenskin katedraalin matkailuun kohdistuvaa palvelua kehittämään perustetaan ad hoc tyyppisesti toimiva työryhmä.

Kuva 2. Helsingin, Lahden ja Hämeenlinnan seurakuntien verotulot 2020

Taulukko 1. Vuokratuotot

Vuokratuotot 1000e (Lähde kiinteistötoimen arviot ja laskelmat)										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Unioninkatu 39 - Liisankatu 29	875	914	906	934	999	973	950	989	991	0
Mannerheimintie 8	1 693	1 787	1 724	1 827	1 876	1 828	1 615	1 782	1 786	1 789
Yhteensä	2 568	2 701	2 630	2 761	2 875	2 801	2 565	2 771	2 777	1 789
<i>Omat tilat</i>					301	301	303	304	306	
Kate Unininkatu- Liisankatu, sis. <i>omat tilat</i>	272	209	-106	184	420	625	442	558	562	-23 136
Kate Mannerheimintie	1310	1 303	1 306	1 365	1 463	1 383	1 127	1 223	1 285	1 287
(2015-2020 = tilinpäätöstieto, 2021-2024 ennuste)				Luvuissa ei ole huomioitu vuokratuloista maksettavaa keskusrahastomaksua						

Helsingin seurakunnalla on 20 omaa kirkkoa tai pyhäkköä sekä kaksi pyhäkköä, jotka toimivat vuokratiloissa. Näistä ei synny vuokratuottoja, lukuun ottamatta satunnaisia salivuokria. Tämän lisäksi seurakunnalla on hautausmaa Lapinlahdessa, vuokrahautausmaa Lohjalla, oma hautausmaa Hämeenlinnan Vuorentaan luterilaisella hautausmaalla sekä Kaunisniemen leirikeskus Lopen kunnan Läyliäisissä. Seurakunta omistaa Liisankadun ja Unioninkadun kulmassa kiinteistön, joiden tiloista osa on omassa käytössä, osasta saadaan vuokratuottoja, sekä Mannerheimintiellä toimisto- ja liiketilakiinteistön. Hämeenlinnassa on lisäksi seurakuntakoti ja kirkkoherranvirasto.

Mannerheimintien kiinteistö on tuottava ja tuo varoja seurakunnan toiminnalle. Kiinteistön korjauksista ja ylläpidosta on kuitenkin pidettävä hyvää huolta ja taloudellisesti varauduttava 10-20 vuoden päästä tulevaan peruskorjaukseen. Työelämän muuttuessa koronavuosien aikana, on myös mahdollista, että tilojen remontointeihin on varauduttava lyhyemmällä aikavälillä.

Seurakunnan kiinteistöstrategian mukaan osakehuoneistoista luovutaan. Helsingin seurakunnassa viimeisestä osakehuoneistosta luovuttiin vuonna 2018. Laajenemisen myötä seurakunnalla tuli jälleen osakehuoneistoja ja niistä on päätetty jo luopua strategian mukaisesti TTS-kauden aikana.

3.2. Kulut

Kuluista henkilöstökulujen osuus on suurin. Yhteistyötä oman työn ohella toimivien pappien ja kanttorien kanssa on kehitetty ja toimintaa suunniteltu nykyisten resurssien mukaiseksi.

Muita merkittäviä seurakunnan omaan toimintaan liittyviä kulukokonaisuuksia ovat palvelujen ostot sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot. Kokonaiskustannuksiin kuuluvat myös keskusrahastomaksut ja kirjanpidolliset poistot sekä muut marginaaliset erät. Yksittäisistä toiminnoista kiinteistötoimi on monella tapaa ratkaiseva kulujen kannalta. Kiinteistöissä voi myös syntyä äkillisiä kulupiikkejä, esimerkiksi vesivahinkojen kautta, mikä voi aiheuttaa paineita kassan likviditeettiin.

Toimitaan aktiivisesti yhteistyössä kirkon tasolla päätöksentekoon koskien keskitettäviä palveluja sekä tehtävienjakoon kirkon ja seurakunnan välillä.

Etsitään mahdollisuuksia pilotoida osallistavaa budjetointia eri pyhäkköjen toiminnan ja talouden suunnittelun kehittämisen tueksi. Päätöksenteon seuranta, painopisteet ja ohjaus koordinoidaan keskitetysti.

Kiinteistötoiminnan kulut

Kiinteistötoiminnan kulut muodostuvat kirkkorakennusten ja toimitilakiinteistöjen juoksevista menoista, korjauskustannuksista ja investoinneista sekä kiinteistöhallinnosta ja veroista. Kiinteistötoimen kulut, sisältäen kirkot, ilman investointeja ovat vuositasolla yli 2,1 miljoona euroa.

Kiinteistöjen korjauskulujen suuruuteen vaikuttaa se, että omistetut rakennukset ovat iäkkäitä. Uusien vuokralaisten hankkimisen yhteydessä joudutaan myös suorittamaan remontointeja ja muutostöitä. Nykyisen Helsingin seurakunnan kiinteistöjen kunnossapito- ja investointisuunnitelma ("rullaava budjetti") on TTS-suunnitelman liitteenä. Rullaava antaa taloudelliset raamit, mutta kulut ja investoinnit voivat tarvittaessa kohdentua toisin.

TTS-kauden aikana suunnitellut korjaus- ja investointihankkeet ovat seurakunnan koon huomioiden valtavia, suuruusluokaltaan noin 4 miljoonaa euroa (26,4 miljoonaa euron sisältäen Unioninkatu-Liisankatu peruskorjauksen), mikä aiheuttaa erittäin suuren tarpeen talouden tarkkaan suunnitteluun ja varautumiseen.

Ennakkoinnin kannalta huomioitavia rasitteita ja investointeja

Pitkällä tähtäimellä hyvää taloudenhoitotapaa on, että investointihankkeita toteutetaan joka vuosi pienin askelin, jotta suurta investointisummaa ei pääsisi jatkossa syntymään. Suunnittelussa on myös otettava huomioon, että kaikissa soveltuvissa kohteissa tehdään perusparannusta korjausten sijaan.

Unioninkatu-Liisankatu remontin lainanlyhennykset ja kulut 20M euron lainalla olisivat arviolta yli 22 miljoonaa euron seuraavan kahdenkymmenen vuoden aikana. Myös Mannerheimintie 8 – seurakunnan ainoan hyvin tuottavan kiinteistön – peruskorjaukseen pitää varautua noin 10-20 vuoden kuluttua. Tämä tarkoittaa taloudellisesti, että varautumiseen tulee jo ryhtyä. Kiinteistölautakunnan näkemys on, että seurakunnan tulisi vuosittain varata 0,3 miljoonaa euroa säästöön Mannerheimintie 8 peruskorjausta varten.

Seurakunnassa on meneillään Uspenskin Katedraalin ikonostaasin vaativa, monivuotinen kunnostustyö ja arvioitu valmistusaika on 2024. Katedraalin ikonostaasin restaurointi on myös valtamediaa kiinnostava uutinen, joka yhteistyössä viestinnän kanssa voidaan viisaasti toimien hyödyntää kirkon julkisuuskuvan vaalimisessa.

3.3. Rahoitus

Suunnittelu on tehty siltä pohjalta, että kirkollisveroprosentti on 1,8 % eikä lainakantaa nosteta TTS-kauden aikana.

3.4. Yleisiä toimenpide-ehdotuksia

Yleisiä taloudenhoidon periaatteita tarkastelukauden talouden hoitoon ovat:

1. Toimintatuottojen kasvattaminen.
2. Toimintakulujen tarkka arviointi (rakenteellisten muutosten vaikutukset, rakennusten korjaustoinnin tarkka arviointi).
3. Investointien suunnitelmallisuus ja harkittu jakaminen useammalle vuodelle.
4. Seurakunnan henkilöstökulujen pienentäminen vähintään 5 prosentilla vuoden 2021 budjettiin verrattuna TTS kauden aikana, tehtävien uudelleenjärjestelyjä hyödyntäen esimerkiksi eläköitymisten, irtisanoutumisten ja toimivapaiden seurauksena, kirkon lakisääteisiä tehtäviä vaarantamatta.
5. Seurakunnan varsinaisen toiminnan ja kiinteistötoimen eriyttäminen sisäisenlaskennan keinoin.
6. Pitkällä aikavälillä sopeutetaan seurakunnan toiminta sen käytettävissä oleviin verotuloihin.

4. Hallinto ja tukitoimet

Hallinto koostuu Liisankadun toimipisteeseen keskitetyistä eri hallinnonaloja palvelevista toiminoista, kuten yleishallinnosta, sisäisestä taloushallinnosta, henkilöstöhallinnosta, asiakaspalvelusta ja tietohallinnosta. Ulkoinen taloushallinto (kirjanpito ja palkkahallinto) on keskitetty kirkon palvelukeskukseen. Taloushallintoa ja tarvittaessa muita hallintomenettelyjä kehitetään yhdessä keskushallinnon kanssa. Seurakunta neuvottelee mahdollisista asiantuntijatehtävien yhteistyösopimusten solmimisesta tai siirrosta keskushallintoon.

Seurakunnan hautaustoimi on myös osa tukitoimintoja ja seurakuntalaisten palveluja.

4.1. Viestintä

Toiminta-alueen toimintaympäristön muutokset

Viestinnässä keskitytään saavutettavuuden toteuttamiseen seurakunnan verkkopalveluissa. Saavutettavuuden suunnittelemisessa ja toteuttamisessa viestinnän työtä ohjaa esimerkiksi saavutettavasti.fi-sivusto, joka on valtionhallintoon kuuluvan Celian käytännönläheinen ohjesivusto etenkin verkkosisältöjen tekijöille, verkkopalvelujen päätoimittajille ja viestintäammattilaisille.

Vuoden 2021 aikana käyttöön otettu ReadSpeakerin palvelu, jossa seurakunnan kotisivulla kävijä voi kuunnella tekstit, on ensimmäinen askel kohti saavutettavampia verkkopalveluita. Saavutettavuuden seuraavia askeleita voisivat olla muun muassa sisältöjen ymmärrettävyyden, monikanavaisemman viestinnän, videoiden tekstityksen ja kuvien alt-tekstityksen parantaminen.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2022 – 2024

Viestinnässä keskitytään suunniteltuun, seurakunnan strategianmukaiseen, avoimeen ja läpinäkyvään sekä entistä vuorovaikutteisempaan viestintään, joka edistää seurakunnan tavoitteita ja julkisuuskuvaa.

4.2. Kiinteistötoimi

Toiminta-alueen toimintaympäristön muutokset

Kiinteistötoimen toimintaympäristössä merkittäviä ovat suuret hankkeet. Kiinteistöjen jatkuvan ylläpidon sekä huolto- ja korjaustöiden osalta työt voidaan osittain tehdä omana työnä palveluostojen sijaan. Muutokset kiinteistö-/ vuokramarkkinoilla sekä työelämässä vaikuttaa myös seurakunnan kiinteistösijoitustoimintaan.

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2022 – 2024

Aikavälillä 2022 – 2024 kustannusvaikutuksiltaan merkittävin hanke on Unioninkatu-Liisankatu kiinteistöjen peruskorjaus ja sen vaikutukset toimintaan. Lisäksi tulevat Pyhän Kolminaisuuden kirkon peruskorjaukset ja Uspenskin katedraalin ikonostaasin kultauskonservointi.

Kiinteistöissä tehdään elinkaarisuunnittelua ja kiinteistöistä tehdään systemaattisesti kuntokartoituksia.

Seurakunnan kiinteistöjen energiatehokkuuksien järjestelmällistä kartoittamista ja parantamisen mahdollisuuksien selvitystä. Lisäksi tarkastellaan kokonaisuutena kiinteistöjen turvallisuusasioita, kuten palo- ja sähköturvallisuutta sekä valvontakameroita.

4.3. Kaunisniemi

Keskeinen toiminta suunnittelukaudella 2022 – 2024

Leirikeskukseen käyttöä pääasiassa omassa toiminnassa jatketaan edelleen. Pienimuotoista vuokraustoimintaa harjoitetaan mahdollisuuksien mukaan nykyiset resurssit huomioiden.

Muut asiat

Kaunisniemen leirikeskukseen pyörittäminen on ollut arvovalinta ja keskus on pääasiassa seurakunnan omassa käytössä. Rajoitettuna keskuksen vapaina aikoina vuokrausmahdollisuus on suhteellisen vähäistä ja pienimuotoinen vuokraustoiminta ei kata vuosittaisia toimintakuluja n. 350.000 euroa.

4.4. Arkistointi ja kirjastotoimi

Helsingin ortodoksisen seurakunnan kirjasto tarjoaa kattavaa ortodoksisuuteen erikoistunutta kokonaisuutta, tiedonhakupalveluita ja muuta yhteisöllisyyttä ja sivistystä edistävää toimintaa kaikille.

Kirjastotoimi tukee ortodoksisen perinteen ja kulttuurin tuntemusta, sekä kirkon kasvatuksellista ja sieluhoidollista työtä.

Kirjastoa kehitetään edelleen avoimeksi, helposti lähestyttäväksi sivistys- ja kohtaamispaikaksi, joka pyrkii vastaamaan monikulttuurisen seurakunnan muuttuviin tarpeisiin.

Arkistointi on osa kattavaa tiedonhallinnan kokonaisuutta, jolla seurakunta toteuttaa lakisääteisen tehtävänsä. 1.1.2020 voimaan tullut uusi Tiedonhallintalaki asettaa viranomaisen sähköiselle tiedonhallinnalle uusia vaatimuksia, joihin seurakunnan on sovellettava toimintansa lain määrittämässä siirtymäaikaissa. Tulevan kauden aikana on keskityttävä mm. lain edellyttämiin toimenpiteisiin: tiedonhallintayksikön perustaminen, tiedonhallintamallin laatiminen, tietoturva-vaatimusten muutosvaikutusten arviointi, tietoaineistojen digitalisointi sekä digitaalisen tiedon käsittelyyn erityisesti tietosuojan näkökulmat huomioiden.

Sen lisäksi jatketaan Lahden ja Hämeenlinnan seurakuntien arkistointitilanteen kartoittamista ja sopeutumista yhteisiin tiedonhallinnallisiin toimintatapoihin.

5. TTS-suunnittelun keskeiset huomioonotettavat asiat

- Roolien, tavoitteiden ja perustehtävän kirkastaminen
- Toiminnan suunnittelu olemassa olevista resursseista käsin
- Jatkuva monipuolisen jumalanpalveluselämän mahdollistaminen
- Kestävän kehityksen huomioiminen toiminnassa mm. kirkon ympäristöohjeiston mukaisesti
- Tunti- ja urakkapalkkojen leikkaaminen
- Nykyisten vuokratilojen käytön arviointi ja mahdollinen tiloista luopuminen
- Toimintakulttuurin kehittäminen ja toimintojen uudelleenarviointi ja priorisointi, huomioiden sillä hetkellä olemassa olevat henkilöresurssit
- Diakoniatyö: diakonian asiantuntemus nivotetaan tietoisemmin osaksi seurakuntatyötä
- Kasvatus: digitaalisia alustoja otetaan koulutustoiminnan lisäksi entistä aktiivisemmin käyttöön etäohjaustoiminnan ja erilaisten toimintojen toteutuksen apuna

- Monikulttuurinen työ: asiantuntemuksen hyödyntäminen kaikissa toiminnoissa koko seurakunnan alueella
- Pyhäkköjen tukiyhdistysten kartoittaminen, roolien selkeyttäminen osana pyhäkköjen toimintaa ja suhde seurakuntaan
- Vapaaehtoistoiminta: pyhäkkökeskeistä vapaaehtoistoimintaa kehitetään ja vahvistetaan
- Kiinteistötoimi:
  - Unioninkatu-Liisankatu peruskorjauksen rahoitus ja vaikutukset toimintaan
  - Pyhän Kolminaisuuden kirkon peruskorjaus
  - Uspenskin ikonostaasin kunnostaminen TTS-kauden ajan
  - Kiinteistötietojärjestelmän käyttöönotto ja vakiinnuttaminen
  - Selvitys tilojen käytöstä: missä määrin käytetään omia tiloja, lainatiloja ja vuokratiloja; paipiste toiminnan eikä tilojen kehittämisessä, mahdollisesti joistakin tiloista luopuminen

Liitteet

Liite 1	Kiinteistöjen korjaus- ja investointibudjetti (ns. rullaava budjetti)
Liite 2	Tuloslaskelma
Liite 3	Rahoituslaskelma
Liite 4	Toiminta-aluekartta